

Alicja Kozubska

Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy

Recenzja książki Przemysława Ziółkowskiego pt. *Kompetencje przyszłości*

Książka Przemysława Ziółkowskiego pt. *Kompetencje przyszłości* wydana przez Wydawnictwo Uczelniane Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy w 2021 roku liczy 518 stron. Składa się z dziesięciu rozdziałów o następujących tytułach:

1. Inteligencja emocjonalna.
2. Samoświadomość.
3. Automotywacja.
4. Proaktywność.
5. Przedsiębiorczość i inicjatywność.
6. Rozwiązywanie problemów i podejmowanie decyzji.
7. Zarządzanie projektowe.
8. Zarządzanie czasem.
9. Kreatywność.
10. Asertywność.

To kolejna już publikacja Autora, w której łączy on wiedzę z zakresu zarządzania z wiedzą psychologiczno-socjologiczną. Już przez sformułowanie tytułu Autor intryguje, inspiruje do refleksji, a jednocześnie wskazuje, iż podjął się zadania ambitnego. Określenie i scharakteryzowanie kompetencji, które będą niezbędne w przyszłości, wymaga bowiem z jednej strony pogłębionej i krytycznej analizy terażniejszości i zachodzących w niej przemian, a z drugiej projektowania tego, co dopiero się wydarzy. Oczywiście istnieją w literaturze przedmiotu pewne przesłanki umożliwiające takie przewidywania, co Autor rzetelnie przedstawia sięgając do obszernej i aktualnej literatury przedmiotu, ale wzbogaca je korzystając również ze swojego wielostronnego doświadczenia badawczego, publikacyjnego i praktycznego. Owa projekcja przyszłości stawia także przed Autorem ambitne

zadanie interpretacji teorii i praktyki społecznej, odwagi w tworzeniu wizji tego, co dopiero nastąpi, proponowaniu rozwiązań, które przybliżają nas do sprostania wyzwaniom. I z tego zadania Autor wywiązuje się bardzo dobrze.

Kiedy mówimy o funkcjonowaniu człowieka w przyszłości, nieuchronnie formułuje się pytanie, kto ma go do tego przygotować? W sposób naturalny przychodzą nam do głowy instytucje edukacyjne i nauczyciele. Znając poprzednie publikacje Przemysława Ziółkowskiego, często dość krytycznie odnoszące się do współczesnej szkoły i nauczycieli, można mieć wątpliwość, czy zdołają oni wywiązać się z tej trudnej roli. Zresztą w podsumowaniu Autor również nawiązuje do tych wątpliwości. Ci, którzy wykształcili się w przeszłości mają pomóc młodemu pokoleniu przygotować się do rzeczywistości, o której nikt nie wie na pewno jaka będzie. To trudność realizacyjna, która globalnie dotyczy pełnienia roli współczesnego nauczyciela, choć w niczym nie umniejsza ona potrzeby, wskazywania kierunku rozwoju człowieka przyszłości. W jakimś sensie przecież przyszłość zaczyna się już dziś. Jak sam Autor pisze we wstępie „Kompetencje przyszłości to konkretne umiejętności, które umożliwiają nam podejmowanie decyzji oraz wykonywanie zadań w nowoczesnym środowisku pracy. Rynek pracy przyszłości charakteryzuje się dużą elastycznością, rozproszeniem geograficznym oraz podatnością na częste i szybkie zmiany, zakłada konieczność operowania technologiami cyfrowymi, a także współpracę z systemami, maszynami opartymi na sztucznej inteligencji. Dlatego też kompetencje są tutaj rozumiane szerzej, jako wykształcenie określonych postaw, sposobów myślenia, sposobów nauczania i uczenia się przez całe życie oraz podejmowania działania, aniżeli szlifowania konkretnych, wyuczonych umiejętności, których zestaw będzie się zmieniał w obliczu ciągłej ewaluacji rynku pracy. Kompetencjami przyszłości nazywamy te obszary rynku pracy, w których człowiek jest niezbędny, a systemy informatyczne, algorytmy, roboty czy sztuczna inteligencja nie są w stanie go zastąpić.”¹ Już te słowa wstępu oraz konstrukcja spisu treści, wskazują na uświadamianie sobie przez Autora wzrastającego znaczenia otwartości, sfery emocjonalno-wolicjonalnej, krytycznego i twórczego myślenia, gotowości do zmiany i autokreacji jako dźwigni kształtowania kompetencji człowieka przyszłości.

Publikacja jest skierowana do bardzo różnych odbiorców, mimo że sam Autor tego tak wyraźnie nie dookreśla. W moim odbiorze korzyści z zapoznania się z nią mogą odnieść zarówno osoby:

- chcące lepiej poznać i zrozumieć siebie,
- dbające o własny rozwój,
- działające w zespołach w różnych rolach,

¹ Ziółkowski P., *Kompetencje przyszłości*, Wydawnictwo Uczelniane WSG, Bydgoszcz 2021, s. 7

- przygotowujące się do kierowania zespołami,
- a także doskonalące swoje zawodowe kompetencje zarządcze.

Niewątpliwą zaletą tej obszernej i rzetelnie przygotowanej publikacji jest to, że w sposób rozbudowany, otwarty, a zarazem syntetyczny przedstawia ona zagadnienia, które jako rozproszone i przyczynkarskie pojawiają się w publikacjach innych autorów. Zwrócenie uwagi na konieczność odpowiedzi na pytania: Kim jest? Jaki jest współczesny człowiek?, a nie tylko co wie i umie, niewątpliwie kieruje czytelnika ku przyszłości, wskazując rozwiązania niwelujące bariery funkcjonowania człowieka w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. Kolejną zaletą tej publikacji, co stanowi dość trwałą, jak sądzę, cechę piśmiennictwa Autora, jest przyjęta formuła konstrukcji pracy sprzyjająca zrozumieniu treści, wyodrębnieniu tego, co najistotniejsze i skłaniające do refleksji, zilustrowanie treści wykreśami, obrazami, podsumowaniami, pytaniami, a więc konstrukcja umożliwiająca samokształcenie i dalszą pracę czytelnika z tekstem, z możliwością wzbogacania przez jego własne doświadczenia i przemyślenia. To powoduje, że czytelnik należący do jednej ze wskazanych powyżej kategorii odbiorców, może do tej publikacji wracać na kolejnych etapach rozwoju, podczas pełnienia kolejnych ról społecznych odnajdując w niej na nowo treści służące jego celom.

Dostępność przedstawionych zagadnień Autor wzmacnia również wieloma przykładami, które umożliwiają czytelnikowi odwoływanie się do swojego myślenia konkretno-obrazowego, swojej wyobraźni, stanowią bodziec do przywoływania innych przykładów z własnego doświadczenia, odwołując się do tego, co czytelnikowi bliskie i znane a prowadząc go, ku temu, co nowe i nieznanne. W ten sposób walor naukowości tej publikacji został wzbogacony o walor dydaktyczny, wiążąc teorię z praktyką i dając szansę na internalizację przedstawianych w niej zagadnień. Pokuszę się o stwierdzenie, że tak właśnie Autor „daje świadectwo” spójności tego o czym pisze, z tym jak to czyni, a w konsekwencji sama publikacja staje się nośnikiem i swoistą egzemplifikacją kompetencji przyszłości.